

ดำเนินคดี

○ คำพิพากษา

(ต. ๑๘)

คดีหมายเลขดำที่ ๒๒๘๑/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ ๓๐๕/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองกลาง

วันที่ ๑๗ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { สมาคมแอมเนสตี อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย ที่ ๑ ผู้ฟ้องคดี
นายเนติวิทย์ โชติภัทร์ไพศาล ที่ ๒
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดี
อธิบดีกรมการปกครอง ที่ ๒

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย จดทะเบียนสมาคมเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ ทะเบียนเลขที่ ต. ๔๐๕/๒๕๕๕ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อปกป้องส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นสมาชิกของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผ่านสำนักงานเขตจตุจักร ตามคำขอที่ ๔๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ต่อมา สำนักงานเขตจตุจักรมีหนังสือ ที่ กท ๖๕๐๑/๗๔๐๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ส่งหนังสือที่ มท ๐๓๐๗.๕/๙๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายทะเบียนสมาคมกรุงเทพมหานครไม่อาจรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมตามแบบ ส.ค. ๖ รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕ ประกอบกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อ ๖ เนื่องจากผลการตรวจสอบจากกองบัญชาการตำรวจสันติบาล ซึ่งเป็นหน่วยข่าวกรองความมั่นคงของรัฐ

/พบว่า...

พบว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคม ที่อาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ กรณีเข้าเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อาจรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุด หรือการจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมได้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือกรรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๑๒๒๗๗ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ชี้แจง เหตุผลที่ไม่รับจดทะเบียนกรรมการของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้แย้งและแสดงพยานหลักฐานเกี่ยวกับฐานะและความประพฤติของผู้ที่จะเป็นกรรมการสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แล้ว หลังจากนั้น วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งรับจดทะเบียนกรรมการใหม่ ตามทะเบียนเลขที่ จ. ๔๒๓๔/๒๕๖๒ จำนวน ๓ ราย แต่ไม่รับจดทะเบียนกรรมการรายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการโดยจดทะเบียน รับรองให้นายอภิชาติ พงษ์สวัสดิ์ เป็นนายกสมาคม และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำวินิจฉัยลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ สั่งทำหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ให้ยกอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งตามหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๒๕๕๐๓ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับแจ้งเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การกระทำของ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะดำรง ตำแหน่งกรรมการของสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และไม่มี ความประพฤติที่ไม่เหมาะสมอันจะขัดกับ วัตถุประสงค์ของสมาคมแต่อย่างใด นอกจากนี้ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่รับจดทะเบียน แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่มีพยานหลักฐาน เียงประจักษ์ประกอบกรออกคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด ทั้งนี้ การที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งจดทะเบียน แต่งตั้งกรรมการอีก ๓ ราย แต่ไม่ดำเนินการจดทะเบียนแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยังถือเป็นการกระทำ ที่เป็นการเลือกปฏิบัติ และขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามมาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๕ อีกด้วย รวมทั้งการพิจารณาเรื่องพิพาทยังดำเนินการพิจารณาล่าช้าไม่เป็นไป ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๙๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่ไม่รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้ง กรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม ตามแบบ ส.ค. ๖ รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑

๒. เพิกถอน...

๒. เพิกถอนคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒
สั่งทำหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ แจกตามหนังสือกรมการปกครอง
ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๒๕๕๐๓ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒

๓. มีคำสั่งให้จดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้ง
กรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมตามแบบ ส.ค. ๖
รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒

ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ผู้รับมอบอำนาจจาก
ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามแบบ ส.ค. ๓
ต่อผู้อำนวยการเขตจตุจักร โดยแนบหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา ประกอบด้วยรายงาน
การประชุมใหญ่สามัญประจำปีของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมของ
ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีมติแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑
กรุงเทพมหานครได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๖/๔๐๕๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ จัดส่งคำขอ
จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมดังกล่าวไปยังผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะ
นายทะเบียนสมาคมกรุงเทพมหานคร พิจารณาคำขอดังกล่าวประกอบกับเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว
เห็นว่า เนื่องจากกองบัญชาการตำรวจสันติบาลในฐานะหน่วยข่าวกรองด้านความมั่นคงของรัฐ
ได้มีหนังสือ ลับ ที่ ตช ๐๐๒๘/๑๖๖ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ ส่งข้อมูลพฤติการณ์บุคคล
ในองค์กรพัฒนาเอกชนและเครือข่ายภาคประชาสังคม ซึ่งได้ร่วมกับประชาคมข่าวกรองรวบรวม
พฤติการณ์ความเคลื่อนไหวของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ พบว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ต้องหาคดีอาญาจำนวน
๔ คดี คือ คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน ที่ ๑๒๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑
เหตุเกิดที่บริเวณสกายวอล์ค แยกปทุมวัน แขวง/เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๑
คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง ที่ ๑๒๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
เหตุเกิดที่ร้านสเต็กติดมัน ไกล่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนิน แขวงวัดบวร เขตพระนคร
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม
ที่ ๒๘๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ เหตุเกิดที่บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ท่าพระจันทร์ ต่อเนื่องถึงหน้ากองบัญชาการกองทัพบก ถนนราชดำเนิน เขตดุสิต กรุงเทพฯ เมื่อวันที่
๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑ คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ที่ ๕๐๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๑
พฤษภาคม ๒๕๖๑ เหตุเกิดที่บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ต่อเนื่อง
ถึงหน้าสำนักงานองค์การสหประชาชาติ (UN) ถนนราชดำเนิน เขตดุสิต กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๑
พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยทั้งสี่คดีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในข้อหาร่วมกันฝ่าฝืนคำสั่งหัวหน้า
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ เรื่อง การรักษาความสงบ
เรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘

/ผู้ฟ้องคดีที่ ๒...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๙๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งไปยังสำนักปลัดกรุงเทพมหานครว่าไม่อาจรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการตามแบบ ส.ค.๖ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ ตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับ ข้อ ๖ ของกฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๓๗) ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้แจ้งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทราบคำสั่งและสิทธิการอุทธรณ์ ต่อมาสำนักงานเขตจตุจักรได้มีหนังสือ ที่ กท ๖๕๐๑/๗๔๐๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมแจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ AITH ๒๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในระหว่างนั้นกรุงเทพมหานครได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๖/๕๙๙๘ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ จัดส่งคำขอเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามรายงานการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ และแจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีความประสงค์ขอส่งเรื่องขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมตามคำขอ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทบทวนผลการพิจารณาอนุญาต ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ไม่รับจดทะเบียนแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นการกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงมีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๑๒๒๗๗ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แจ้งขอเท็จจริงการมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน ภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับหนังสือฉบับนี้ และได้มีคำสั่งอนุญาตให้รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๓ ราย และตามรายงานการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ราย กับออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม (ส.ค.๖) ทะเบียนเลขที่ จ.๔๒๓๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ชี้แจงเกี่ยวกับฐานะและความประพฤติของผู้ที่จะเป็นกรรมการสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สรุปความได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับการเลือกจากที่ประชุมใหญ่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการเยาวชนของสมาคม ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของสมาคม และสมาคมมิได้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑ ตามที่

/กล่าวอ้าง...

กล่าวอ้างแต่อย่างใด กรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถูกแจ้งความดำเนินคดี จำนวน ๔ คดี นั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกในทางการเมือง และเป็นไปอย่างสันติ อีกทั้งการตกเป็นผู้ต้องหาในคดีของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรม ยังไม่มีการพิจารณาพิพากษาคดีใด ๆ ออกมา ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” จึงเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำข้อมูลคดีอาญามาพิจารณาประกอบและมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนนั้น ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการใช้ดุลพินิจเกินขอบเขตของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ อีกทั้งข้อบังคับสมาคมที่นายทะเบียนเคยรับจดทะเบียนไว้แล้วไม่ได้ระบุห้ามผู้ต้องหาคดีอาญาเป็นสมาชิกและกรรมการของสมาคมแต่อย่างใด และไม่ได้มีพฤติการณ์ขัดกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ ตามที่ได้ระบุไว้ในข้อบังคับสมาคม ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์และคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นั้น กรุงเทพมหานครได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๖/๒๗๖๖ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ จัดส่งคำร้องขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีมติแต่งตั้งให้นายอภิชาติ พงษ์สวัสดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกสมาคม นายวศิน พงษ์เก่า ดำรงตำแหน่งอุปนายกสมาคม นายทัตเทพ เรืองประไพกิจเสรี ดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคม และนายศศิวัชร คมนิยวนิ ดำรงตำแหน่งกรรมการและเหรัญญิกสมาคม ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้ว อนุญาตให้จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมให้กับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตามใบสำคัญแสดงการจดทะเบียน (ส.ค.๖) เลขที่ จ.๔๒๓๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์แล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายทะเบียนสมาคมกรุงเทพมหานครมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการสมาคมขึ้นใหม่ทั้งหมด ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่นายทะเบียนออกคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมรายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ โดยไม่ให้โอกาสคู่กรณีที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน นั้น เป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นอุทธรณ์คำสั่งแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๑๒๒๗๗ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนในภายหลัง และผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงโดยมิได้โต้แย้ง

/การดำเนินการ...

การดำเนินการของนายทะเบียนดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น คำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ถูกต้องมีผลสมบูรณ์ตามมาตรา ๔๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ส่วนประเด็นที่ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เนื่องจากมีข้อมูลว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสม หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ เป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ ที่กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ รวมทั้งหลักการพื้นฐานและวิธีการ ไว้ว่า วิสัยทัศน์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คือ โลกที่เคารพสิทธิของกันและกัน และมีสิทธิตามที่ได้รับการรับรองจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและในมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับอื่น ๆ โดยจะทำการวิจัยและดำเนินการ โดยมุ่งเน้นการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ทั้งที่เป็นการละเมิดบูรณภาพ ของร่างกายและจิตใจ เสรีภาพในความคิด และการแสดงออกและเสรีภาพจากการไม่ถูกเลือกปฏิบัติภายในบริบทของการดำเนินการ เพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เสริมสร้างและส่งเสริมความสำนึกและยึดมั่นในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและตราสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ และทำการคัดค้านโดยวิธีการที่เหมาะสมต่อการละเมิดสิทธิของบุคคลทุกคน อันที่จะยึดถือและแสดงออกซึ่งความเชื่อของตน ไม่ว่าบุคคลดังกล่าวจะยึดถืออุดมการณ์ทางการเมืองใดก็ตาม ตลอดจนคัดค้านการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอันมีสาเหตุมาจากชาติกำเนิด เพศ สีผิว หรือภาษา การละเมิดต่อความมั่นคงทางร่างกาย และจิตใจของบุคคล ซึ่งมีหลักการพื้นฐานเป็นชุมชนของผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนที่เป็นขบวนการที่มีเครือข่ายทั่วโลก โดยยึดมั่นในหลักการความสามัคคีระหว่างประเทศ หลักการการปฏิบัติกรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชน หลักการทำงานครอบคลุมพื้นที่ทั่วโลก หลักความเป็นสากล และการไม่อาจแบ่งแยกได้ของสิทธิมนุษยชน หลักการไม่เอนเอียงและเป็นอิสระ หลักการประชาธิปไตย และหลักการเคารพซึ่งกันและกัน และมีวิธีการทำงานร่วมกับรัฐบาล หน่วยงานระหว่างรัฐบาล บริษัทและกลุ่มอื่นที่ไม่ได้เป็นของรัฐ พยายามเปิดเผยการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยข้อมูลที่เที่ยงตรงรวดเร็ว และสม่ำเสมอ และบรรดาสมาชิก ผู้สนับสนุนและเจ้าหน้าที่จะร่วมกันผลักดันต่อรัฐบาลและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อยุติการละเมิดนั้น นอกจากนี้ ยังกระตุ้นให้รัฐบาลทุกแห่งปฏิบัติตามหลักนิติธรรม ให้สัตยาบันและดำเนินการตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน และสนับสนุนหน่วยงานระหว่างรัฐบาล บุคคล และหน่วยงานอื่น ๆ ในสังคมเพื่อการส่งเสริมและการเคารพสิทธิมนุษยชน อันเป็นวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ที่มีหลักการพื้นฐาน และวิธีการที่ให้สมาชิกสมาคมได้กระทำการอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และเป็นแนวทางที่เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับบุคคลทั่วไปและเยาวชนที่สนใจในวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ของสมาคม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒

/ถูกพนักงาน...

ถูกพนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญา นั้น อาจขัดกับการบริหารกิจการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมที่ดี เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และเป็นแนวทางที่เป็นตัวอย่างให้กับบุคคลและเยาวชนทั่วไป เป็นพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสม หรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคมที่อาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของประเทศ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นผู้มีฐานะหรือความประพฤติที่ไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมได้ในขณะนี้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนแต่งตั้งกรรมการสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนประเด็นอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนกรรมการทั้งหมด ทั้งที่กรรมการรายอื่นมีคุณสมบัติครบถ้วน จึงเป็นการทำคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาทบทวนคำสั่งไม่รับจดทะเบียนดังกล่าวตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๖ และมีคำสั่งรับจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการสมาคมให้กรรมการรายอื่น นอกจากรายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว ตามใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคม (ส.ค.๖) ทะเบียนเลขที่ จ.๔๒๓๔/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิได้โต้แย้งการดำเนินการของนายทะเบียนดังกล่าวแต่ประการใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนของผู้จะเป็นกรรมการสมาคมรายอื่น นอกจากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีประเด็นให้พิจารณาอุทธรณ์ต่อไป สำหรับประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้เวลาพิจารณาจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และการพิจารณาอนุมัติอนุญาตเกินกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน นั้น เห็นว่า ตามคู่มือสำหรับประชาชน เรื่อง การจดทะเบียนแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม มีขั้นตอน ระยะเวลา และส่วนงานที่รับผิดชอบระยะเวลาในการดำเนินการ รวม ๖๐ วัน ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม และสำนักงานเขตจตุจักร ลงรับคำขอ ที่ ๔๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ กรมการปกครองรับเรื่องคำขอเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและจัดทำหนังสือแจ้งผู้ยื่นคำขอ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ระยะเวลาในการดำเนินการ จำนวน ๘๕ วัน ซึ่งแม้จะเกินกรอบระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน แต่ปัจจุบันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณารับจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมเป็นที่เรียบร้อย ยกเว้นกรณีผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีประเด็นให้พิจารณาอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๒๐๕๑๔ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ จัดส่งคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พร้อมทั้งความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้วมีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ สั่งทำหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

/ได้มีหนังสือ...

ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๒๕๕๐๓ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ แจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัย
อุทธรณ์พร้อมแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน
๒๕๖๑ ไม่รับจดทะเบียนแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เนื่องจาก
ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคม
ที่อาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ โดยไม่เคยบอกกล่าวใด ๆ ให้ผู้ฟ้องคดี
ทั้งสองชี้แจงข้อเท็จจริง ทั้งไม่มีพยานหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบการออกคำสั่งดังกล่าว
นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำข้อมูลคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา
ข้อหาร่วมกันฝ่าฝืนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘
เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ มาประกอบการพิจารณาและมีคำสั่ง
ไม่รับจดทะเบียนแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นั้น ไม่ถูกต้อง
เพราะเป็นการใช้ดุลพินิจเกินขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดไว้ คำสั่งไม่รับจดทะเบียนดังกล่าว
จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีความเห็นเช่นเดียวกับความเห็นชั้นพิจารณา
อุทธรณ์ข้างต้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของ
ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นกรรมการ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๕
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับข้อ ๖ ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตาม
ความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจออกคำสั่งทางปกครองภายในขอบเขต
ที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้ ในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นั้น
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๑๒๒๗๗ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แจ้งให้
ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามความในมาตรา
๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อมาผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มี
หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนดังกล่าว ดังนั้น คำสั่ง
ไม่รับจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ถูกต้อง
มีผลสมบูรณ์ตามมาตรา ๔๑ (๓) ของพระราชบัญญัติดังกล่าว และชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงไม่เป็น
การใช้ดุลพินิจเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน
ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการเลือกปฏิบัติ เนื่องจากการที่
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งข้อมูลไปยังกองบัญชาการตำรวจสันติบาลเพื่อตรวจสอบประวัติของ
ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นวิธีการที่มีวิธีปฏิบัติโดยทั่วไปที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กระทำหรือดำเนินการเกี่ยวกับ
การรับจดทะเบียนกรรมการสมาคม อีกทั้งรายนายอภิชาติ พงษ์สวัสดิ์ ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกตั้งข้อหา
และดำเนินคดีอาญาเช่นเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลับรับจดทะเบียนรับรอง
ให้เป็นกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยมีได้คัดค้าน ท้วงติง หรือมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน

/แต่อย่างไร...

แต่อย่างไรก็ตาม เห็นว่า กรณีการตรวจสอบประวัติโดยการส่งข้อมูลดังกล่าวเป็นกรณีที่กองบัญชาการตำรวจสันติบาลได้ส่งข้อมูลพฤติการณ์บุคคลในองค์กรพัฒนาเอกชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมที่พบพฤติการณ์ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคมเพื่อให้ นายทะเบียนใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ส่วนการรับจดทะเบียน กรรมการของสมาคม รายงานอภิชาตนั้น ได้รับจดทะเบียนเป็นกรรมการและเลขานุการ ตามใบสำคัญ แสดงการจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ โดยเจ้าหน้าที่ได้บันทึกคำให้การนายอภิชาตว่าเคยต้องคดีอาญา ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ต่อมา ได้รับจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงเป็นอุปนายกและ นายกสมาคม ตามใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ ตามลำดับ โดยสมาคมมิได้ยื่นบันทึก คำให้การของบุคคลที่จะเป็นกรรมการของสมาคมหรือแบบรับรองของบุคคลผู้จะเป็นกรรมการ ของสมาคมรายงานอภิชาตประกอบการพิจารณาแต่อย่างใด นายอภิชาตได้เปิดเผยข้อมูลคดีอาญา ของตน แต่มิใช่ถูกดำเนินคดีอาญาในลักษณะเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิใช่การเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อความใน มาตรา ๔๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๒ วรรคแรก บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน วรรคสอง บัญญัติว่า การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือขจัดการกีดกัน หรือการผูกขาดหรือหมู่คณะอื่น จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า แม้รัฐธรรมนูญ จะได้รับรองสิทธิของบุคคลในการรวมกันเป็นสมาคมไว้ แต่การจำกัดสิทธิดังกล่าวย่อมมิได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด คือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือเพื่อศีลธรรมอันดีของประชาชน อย่างไม่อย่างหนึ่ง เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายทะเบียนสมาคมกรุงเทพมหานครได้อาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในการออกคำสั่งไม่รับจดทะเบียน เปลี่ยนแปลงกรรมการให้กับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ กรณีจึงเป็นการอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่เป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือเพื่อศีลธรรมอันดี ของประชาชนแล้ว

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้จดทะเบียนและออกใบสำคัญ แสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งหมดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคม

/ตามแบบ...

ตามแบบ ส.ค.๖ รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างในคำฟ้องว่า คำสั่งไม่รับจดทะเบียนดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งศาลปกครองมีอำนาจในการกำหนดค่าบังคับให้เพิกถอนกฎ คำสั่ง หรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมด หรือบางส่วน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอให้ศาลมีคำสั่งให้จดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งหมดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคม ตามแบบ ส.ค.๖ รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจออกคำสั่งบังคับให้ได้ ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การในทำนองเดียวกันกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๒๐๕๑๔ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ จัดส่งคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พร้อมทั้งความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มายังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้วมีความเห็นเช่นเดียวกันกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ สั่งทำหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ และมีหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๒๐๐ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ เพื่อแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์ พร้อมแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๙ ประกอบกับ มาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

สำหรับประเด็นความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและการออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคม (ส.ค.๖) ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดทำคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นต่อผู้อำนวยการเขตจตุจักร เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยแนบหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา ประกอบด้วย รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งที่ประชุมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จากนั้น สำนักงานเขตจตุจักรได้จัดส่งคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานมาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายทะเบียนสมาคมกรุงเทพมหานครพิจารณาออกคำสั่งรับจดทะเบียนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาคำขอจดทะเบียนประกอบกับเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า เนื่องจากกองบัญชาการตำรวจนครบาลในฐานะหน่วยข่าวกรองด้านความมั่นคงของรัฐ ได้ส่งข้อมูลพฤติการณ์บุคคลในองค์กรพัฒนาเอกชนและเครือข่ายภาคประชาสังคม ซึ่งได้ร่วมกับ ประชาคมข่าวกรองรวบรวม พฤติการณ์ความเคลื่อนไหวของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ แล้วพบว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒

/เคยตกเป็น...

เคยตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาทั้งสิ้น ๔ คดี ซึ่งหากพิจารณาข้อบังคับสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่ได้รับการจดทะเบียน (เพิ่มเติม) และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ในข้อที่ ๒ วิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ของสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายทะเบียนสมาคมกรุงเทพมหานครพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาดังกล่าวจำนวนถึง ๔ คดี นั้น หากมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับการจดทะเบียน แต่งตั้งเป็นกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว อาจขัดกับการบริหารกิจการตามวัตถุประสงค์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่ดี เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และเป็นแนวทางที่เป็นตัวอย่างให้กับบุคคล และเยาวชนทั่วไป เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่ง กรรมการสมาคมที่อาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นผู้มีฐานะหรือความประพฤติไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ประกอบกับกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ในการออกคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นกรรมการสมาคม จึงเป็นการใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้ ในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายทะเบียนสมาคม กรุงเทพมหานครมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมรายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ถือว่าเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้งบ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล เป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน ตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ต่อมา เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนดังกล่าว ดังนั้น คำสั่งไม่รับจดทะเบียน การแต่งตั้งกรรมการสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ถูกต้องมีผลสมบูรณ์ ตามมาตรา ๔๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นการใช้ดุลพินิจเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด และเมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอลือเอาคำให้การ ตลอดจนเอกสารหลักฐานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นส่วนหนึ่งของคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ด้วย

/คดีนี้...

คดีนี้ศาลเห็นว่า ข้อเท็จจริงในสำนวนคดีเพียงพอที่จะพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้ โดยไม่ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมอีก ทั้งนี้ ตามข้อ ๖๑ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ศาลออกนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๖ โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน พิจารณาคำแถลงเป็นหนังสือและคำแถลงด้วยวาจาของคู่กรณี และคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ และพยานหลักฐานอื่นจากการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำขอลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และบุคคลอื่นอีก ๓ ราย เป็นกรรมการของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ต่อผู้อำนวยการเขตจตุจักร และกรุงเทพมหานครได้มีหนังสือที่ กท ๐๔๐๖/๔๐๕๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ จัดส่งคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมดังกล่าวไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าการกบฏราชการตำรวจสันติบาลในฐานะหน่วยข่าวกรองด้านความมั่นคงของรัฐได้มีหนังสือลับที่ ตช ๐๐๒๘/๑๖๖ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ ส่งข้อมูลพฤติการณ์บุคคลในองค์กรพัฒนาเอกชนและเครือข่ายภาคประชาสังคม ซึ่งได้ร่วมกับประชาคมข่าวกรองรวบรวมพฤติการณ์ความเคลื่อนไหวของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ พบว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ต้องหาคดีอาญาจำนวน ๔ คดี คือ (๑) คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน ที่ ๑๒๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑ เหตุเกิดที่บริเวณสกายวอล์ค แยกปทุมวัน แขวง/เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๑ (๒) คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง ที่ ๑๒๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เหตุเกิดที่ร้านเสต็กติตมัน ใกล้อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนิน เขตวัดบวรเขตพระนคร กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ (๓) คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ที่ ๒๘๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ เหตุเกิดที่บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ต่อเนื่องถึงหน้ากองบัญชาการกองทัพบก ถนนราชดำเนิน เขตดุสิต กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑ (๔) คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ที่ ๕๐๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เหตุเกิดที่บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ต่อเนื่องถึงหน้าสำนักงานองค์การสหประชาชาติ (UN) ถนนราชดำเนิน เขตดุสิต กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยคดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน ที่ ๑๒๑/๒๕๖๑ ถูกกล่าวหาว่า ร่วมกันกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่แสดงความคิดเห็น

/หรือติชม...

หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน ถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักรหรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ร่วมกันจัดชุมนุมสาธารณะในรัศมีหนึ่งร้อยห้าสิบลเมตรจากวังของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป และสนับสนุนการจัดชุมนุมสาธารณะในรัศมีหนึ่งร้อยห้าสิบลเมตรจากวังของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป และทั้งสี่คดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดในข้อหาร่วมกันฝ่าฝืนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคม จึงมีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๙๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งไปยังสำนักปลัดกรุงเทพมหานครว่าไม่อาจรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการตามแบบ ส.ค.๖ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ ซึ่งสำนักงานเขตจตุจักรได้มีหนังสือ ที่ กท ๖๕๐๑/๗๔๐๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ AITh ๒๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในระหว่างนั้น กรุงเทพมหานครได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๖/๕๙๙๘ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ จัดส่งคำขอเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ และแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีความประสงค์ขอส่งเรื่องขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมตามคำขอลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทบทวนผลการพิจารณาอนุญาต ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ไม่รับจดทะเบียนแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นการกระหน่ำต่อสิทธิหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงมีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๑๒๒๗๗ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แจ้งข้อเท็จจริงการมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมรายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน ภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับหนังสือฉบับนี้ และได้มีคำสั่งอนุญาตให้รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๓ ราย และตามรายงานการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ราย กับออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม (ส.ค.๖) ทะเบียนเลขที่ จ.๔๒๓๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ชี้แจงเกี่ยวกับฐานะและความประพฤติของผู้ที่จะเป็นกรรมการสมาคม

/รายผู้ฟ้องคดี...

รายชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สรุปความได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับการเลือกจากที่ประชุมใหญ่ของสภาผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการเยาวชนของสมาคม ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของสมาคม และสมาคมมิได้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑ ตามที่กล่าวอ้างแต่อย่างใด กรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถูกแจ้งความดำเนินคดี จำนวน ๔ คดี นั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกในทางการเมืองและเป็นไปอย่างสันติ อีกทั้งการตกเป็นผู้ต้องหาในคดีของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรม ยังไม่มีการพิจารณาพิพากษาคดีใด ๆ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถูกพนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญา ข้อหาร่วมกันฝ่าฝืนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๔ คดี นั้น อาจขัดกับการบริหารจัดการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมที่ดี เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และเป็นแนวทางที่เป็นตัวอย่างให้กับบุคคลและเยาวชนทั่วไป เป็นพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสม หรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคมที่อาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นผู้มีฐานะหรือความประพฤติไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมสำหรับประเด็นอุทธรณ์อื่น ๆ ฟังไม่ขึ้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนแต่งตั้งกรรมการสมาคมรายชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๒๐๕๑๔ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ จัดส่งคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พร้อมทั้งความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้วเห็นด้วยกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ สั่งทำหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๒๕๕๐๓ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ แจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พร้อมแจ้งสิทธิการฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล

ศาลได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือที่ มท ๐๓๐๗.๕/๙๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่ไม่รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ สั่งทำหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

/กรณี...

กรณีคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๙๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่ไม่รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๔๙ บัญญัติว่า การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๙๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่ไม่รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุด หรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานเขตจตุจักรได้มีหนังสือ ที่ กท ๖๕๐๑/๗๔๐๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม ตามแบบ ส.ค. ๖ รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พร้อมแจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ AITH ๒๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒ วรรคสี่ บัญญัติว่า ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนนั้นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียน วรรคห้า บัญญัติว่า ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยอุทธรณ์ และแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับหนังสืออุทธรณ์ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุด คดีนี้แม้ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อใด แต่เมื่อปรากฏหลักฐานไปรษณีย์ตอบรับว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งหนังสือดังกล่าวไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับไว้เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องพิจารณาอุทธรณ์และแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยภายในระยะเวลาดังกล่าว สิทธิการฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอน

/คำสั่ง...

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่รับจดทะเบียนดังกล่าว ย่อมเกิดขึ้นตั้งแต่วันครบกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คือ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๒ ผู้ฟ้องคดีจะต้องนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่รับจดทะเบียนดังกล่าว ตามหนังสือที่ กท ๖๕๐๑/๗๔๐๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๒ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒ จึงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

สำหรับประเด็นว่าคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ สั่งทำหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้น มีปัญหาต้องพิจารณาก่อนว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่รับจดทะเบียนและออกไปสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งหมดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือที่ มท ๐๓๐๗.๕/๙๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๙ วรรคสอง บัญญัติว่า ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพองค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น วรรคสอง บัญญัติว่า การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือจัดการกีดกันหรือการผูกขาด มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ วรรคสอง บัญญัติว่า การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอจดทะเบียนพร้อมทั้งข้อบังคับแล้วเห็นว่า คำขอนั้นถูกต้องตามมาตรา ๘๑ และข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา ๗๙ และวัตถุประสงค์ของสมาคมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่เป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ และรายการซึ่งจัดแจ้งในคำขอหรือข้อบังคับสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสมาคม และผู้จะเป็นกรรมการของสมาคมนั้นมีฐานะและความประพฤติเหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคม ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกไปสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่สมาคมนั้น และประกาศการจัดตั้งสมาคมในราชกิจจานุเบกษา วรรคสอง บัญญัติว่า ถ้านายทะเบียนเห็นว่า

/คำขอ...

คำขอหรือข้อบังคับไม่ถูกต้องตามมาตรา ๘๑ หรือมาตรา ๗๙ หรือรายการซึ่งจัดแจ้งในคำขอหรือข้อบังคับไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสมาคม หรือผู้จะเป็นกรรมการของสมาคมมีฐานะหรือความประพฤติไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคม ให้มีคำสั่งให้ผู้นั้นคำขอจดทะเบียนแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้อง เมื่อแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงถูกต้องแล้วให้รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่สมาคมนั้น วรรคสี่ บัญญัติว่า ผู้นั้นคำขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนนั้นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียน วรรคห้า บัญญัติว่า ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับหนังสืออุทธรณ์ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุด มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม ให้กระทำตามข้อบังคับของสมาคม และสมาคมต้องนำไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ของสมาคมตั้งอยู่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม วรรคสอง บัญญัติว่า ถ้านายทะเบียนเห็นว่ากรรมการของสมาคมตามวรรคหนึ่งผู้ใด มีฐานะหรือความประพฤติไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคม นายทะเบียนจะไม่รับจดทะเบียนกรรมการของสมาคมผู้นั้นก็ได้ ในกรณีที่นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนกรรมการของสมาคม นายทะเบียนต้องแจ้งเหตุผลที่ไม่รับจดทะเบียนให้สมาคมทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำขอจดทะเบียน และให้นำความในมาตรา ๘๒ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม มาตรา ๑๐๒ บัญญัติว่า ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งถอนชื่อสมาคมออกจากทะเบียนได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (๑) เมื่อปรากฏในภายหลังจากจดทะเบียนว่าวัตถุประสงค์ของสมาคมขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ และนายทะเบียนได้สั่งให้แก้ไขแล้ว แต่สมาคมไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด (๒) เมื่อปรากฏว่าการดำเนินกิจการของสมาคมขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ (๓) เมื่อสมาคมหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันตั้งแต่สองปีขึ้นไป (๔) เมื่อปรากฏว่าสมาคมให้หรือปล่อยให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่กรรมการของสมาคมเป็นผู้ดำเนินกิจการของสมาคม (๕) เมื่อสมาคมมีสมาชิกเหลือน้อยกว่าสิบคนมาเป็นเวลาติดต่อกันกว่าสองปี และมาตรา ๑๐๙ บัญญัติว่า ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามบทบัญญัติในส่วนนี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนกับออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับ... กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อ ๔ กำหนดว่า การขอจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม ให้สมาคมยื่นคำขอตามแบบ ส.ค. ๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ จำนวนสามชุด (๑) รายงานการประชุม

/ของสมาคม...

ของสมาคมที่มีมติให้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม (๒) ข้อบังคับของสมาคม (๓) รายชื่อกรรมการเก่าและกรรมการใหม่ (๔) สำเนาหรือภาพถ่าย บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ และภาพถ่ายสำเนาทะเบียนบ้านของ กรรมการใหม่ ข้อ ๕ กำหนดว่า การยื่นคำขอจดทะเบียนสมาคม... และการยื่นคำขอจดทะเบียน การแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมตามข้อ ๔ สำหรับ ในกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ สำนักงานเขต และให้สำนักงานเขตส่งคำขอให้นายทะเบียนดำเนินการ ต่อไป... และข้อ ๖ กำหนดว่า เมื่อได้รับคำขอจดทะเบียนสมาคม คำขอจดทะเบียนการแก้ไข เพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคม หรือคำขอจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุด หรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมที่มีการยื่นตามข้อ ๕ แล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบว่า มีเอกสารหลักฐานครบถ้วนและกรณีเข้าเกณฑ์ที่อาจรับจดทะเบียนได้หรือไม่ ถ้ามีเอกสารหลักฐาน ครบถ้วนและเข้าเกณฑ์ที่อาจรับจดทะเบียนได้ ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญ แสดงการจดทะเบียนสมาคมตามแบบ ส.ค. ๔ ใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับของสมาคมตามแบบ ส.ค. ๕ หรือใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของ สมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการตามแบบ ส.ค. ๖ แล้วแต่กรณี ให้แก่สมาคม

คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นนายทะเบียนสมาคมตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนสมาคม ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้อธิบดีกรมการปกครอง เป็นนายทะเบียนสมาคมในกรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จดทะเบียนสมาคมโดยมีสำนักงาน อยู่ในกรุงเทพมหานคร ได้ยื่นคำขอลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง กรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และบุคคลอื่นอีกสามคนเป็นกรรมการของ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๙๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยให้เหตุผลว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคมที่อาจกระทบต่อ ความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ กรณีจึงมีปัญหาต้องพิจารณาว่า คำสั่งดังกล่าว ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งตามข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ รวมทั้งหลักการพื้นฐาน และวิธีการไว้ว่า วิสัยทัศน์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คือ โลกที่เคารพสิทธิของกันและกัน และมีสิทธิ ตามที่ได้รับการรับรองจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและในมาตรฐานสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศฉบับอื่น ๆ โดยจะทำการวิจัยและดำเนินการ โดยมุ่งเน้นการป้องกันการละเมิด สิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ทั้งที่เป็นการละเมิดบุรณภาพของร่างกายและจิตใจ เสรีภาพ ในความคิดและการแสดงออกและเสรีภาพจากการไม่ถูกเลือกปฏิบัติภายในบริบทของ

/การดำเนินการ...

การดำเนินการเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เสริมสร้างและส่งเสริมความสำนึกและยึดมั่นในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และตราสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ และทำการคัดค้านโดยวิธีการที่เหมาะสมต่อการละเมิดสิทธิของบุคคลทุกคน อันที่จะยึดถือและแสดงออกซึ่งความเชื่อของตน ไม่ว่าจะบุคคลดังกล่าวจะยึดถืออุดมการณ์ทางการเมืองใดก็ตาม ตลอดจนคัดค้านการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอันมีสาเหตุมาจากชาติกำเนิด เพศ สีผิว หรือภาษา การละเมิดต่อความมั่นคงทางร่างกายและจิตใจของบุคคล ซึ่งมีหลักการพื้นฐานเป็นชุมชนของผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนที่เป็นขบวนการที่มีเครือข่ายทั่วโลก โดยยึดมั่นในหลักการความสมานฉันท์ระหว่างประเทศ หลักการการปฏิบัติการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชน หลักการทำงานครอบคลุมพื้นที่ทั่วโลก หลักความเป็นสากล และการไม่อาจแบ่งแยกได้ของสิทธิมนุษยชน หลักการไม่เอนเอียงและเป็นอิสระ หลักการประชาธิปไตย และหลักการเคารพซึ่งกันและกัน และมีวิธีการทำงานร่วมกับรัฐบาล หน่วยงานระหว่างรัฐบาล บริษัทและกลุ่มอื่นที่ไม่ได้เป็นของรัฐ พยายามเปิดเผยการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยข้อมูลที่เที่ยงตรง รวดเร็ว และสม่ำเสมอ และบรรดาสมาชิก ผู้สนับสนุน และเจ้าหน้าที่จะร่วมกันผลักดันต่อรัฐบาลและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อยุติการละเมิดนั้น นอกจากนี้ยังกระตุ้นให้รัฐบาลทุกแห่งปฏิบัติตามหลักนิติธรรม ให้สัตยาบันและดำเนินการตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน และสนับสนุนหน่วยงานระหว่างรัฐบาล บุคคล และหน่วยงานอื่น ๆ ในสังคมเพื่อการส่งเสริมและการเคารพสิทธิมนุษยชน จากข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เสรีภาพในความคิดและการแสดงออก ป้องกันและคัดค้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่แสดงออกซึ่งความคิดความเชื่อของตน ส่วนพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำมาพิจารณาและวินิจฉัยว่าเป็นพฤติการณ์ไม่เหมาะสมขัดต่อวัตถุประสงค์ของสมาคม คือ กรณีที่กองบัญชาการตำรวจสันติบาลในฐานะหน่วยข่าวกรองด้านความมั่นคงของรัฐได้มีหนังสือลับ ที่ ดช ๐๐๒๘/๑๖๖ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ ส่งข้อมูลพฤติการณ์บุคคลในองค์กรพัฒนาเอกชนและเครือข่ายภาคประชาสังคม ซึ่งได้ร่วมกับประชาคมข่าวกรองรวบรวมพฤติการณ์ความเคลื่อนไหวของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการเยาวชนแล้วพบว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคม กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนต่อจารีตประเพณีและอัตลักษณ์อันดีงามระหว่างเป็นนักศึกษา มีพฤติการณ์คัดค้านการรับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นผู้นำและหรือร่วมกิจกรรมการชุมนุมซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ และมีพฤติการณ์ที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติกฎหมายและถูกดำเนินคดีตามกฎหมายจำนวน ๔ คดี คือ (๑) คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน ที่ ๑๒๑/๒๕๖๑ ลงวันที่

/๒๙ มกราคม...

๒๙ มกราคม ๒๕๖๑ เหตุเกิดที่บริเวณสกายวอล์ค แยกปทุมวัน แขวง/เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๑ (๒) คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง ที่ ๑๒๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เหตุเกิดที่ร้านสเต็กติดมัน ไกล่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนิน แขวงวัดบวร เขตพระนคร กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ (๓) คดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ที่ ๒๘๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ เหตุเกิดที่บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ต่อเนื่องถึงหน้ากองบัญชาการ กองทัพบก ถนนราชดำเนิน เขตดุสิต กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑ (๔) คดีอาญาของ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ที่ ๕๐๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เหตุเกิดที่บริเวณ หน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ต่อเนื่องถึงหน้าสำนักงานองค์การสหประชาชาติ (UN) ถนนราชดำเนิน เขตดุสิต กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยคดีอาญาของ สถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน ที่ ๑๒๑/๒๕๖๑ ถูกกล่าวหาว่า ร่วมกันกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชน ด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่แสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่อง ในหมู่ประชาชน ถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักรหรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิด กฎหมายแผ่นดิน ร่วมกันจัดชุมนุมสาธารณะในรัศมีหนึ่งร้อยห้าสิบบเมตรจากวงของพระบรมวงศ์ ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป และสนับสนุนการจัดชุมนุมสาธารณะในรัศมีหนึ่งร้อยห้าสิบบเมตร จากวงของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป และทั้งสี่คดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดในข้อหา ร่วมกันฝ่าฝืนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวเป็นการแสดงออกซึ่งความคิดและความเชื่อ ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ โดยไม่ปรากฏว่าการแสดงออกข้างต้นของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้เคยถูกศาล มีคำพิพากษาว่ากระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถูกจับกุม จำนวน ๔ คดี นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๙ วรรคสอง ได้บัญญัติว่า ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษา อันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ดังนั้น เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่มุ่งส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เสรีภาพในความคิด และการแสดงออก ป้องกันและคัดค้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่แสดงออกซึ่งความคิดความเชื่อของตน กับพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ที่เป็นการแสดงออกถึงความคิดและความเชื่อของตน โดยไม่ปรากฏว่า เคยถูกศาลพิพากษาว่าเป็นความผิดตามกฎหมายมาก่อน จึงเห็นว่าพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างไม่อาจถือว่าขัดแย้งต่อวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจ

/และต้องใช้...

และต้องใช้อำนาจตามวัตถุประสงค์ภายในขอบเขตของกฎหมายที่ให้อำนาจกำหนดไว้ ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๕ มีวัตถุประสงค์ให้อำนาจผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อควบคุมดูแลให้การดำเนินการของสมาคมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่เป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ การใช้ดุลพินิจออกคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์และภายในขอบเขตของกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งการใช้อำนาจต้องสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ เมื่อตามข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ข้อ ๑๕ และข้อ ๑๖ การดำเนินกิจการของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ กระทำโดยคณะกรรมการสมาคมและใช้เสียงข้างมากของคณะกรรมการเป็นมติที่ประชุม หากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นกรรมการผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมเป็นหนึ่งในกรรมการ ซึ่งมีจำนวนหลายคน โดยลำพังผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อาจดำเนินการแทนผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ จึงเห็นว่าการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อาจทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดให้การดำเนินการของสมาคมจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่เป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชน อีกทั้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมรายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีผลเป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้การรับรอง ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมต้องใช้ดุลพินิจเพียงพอเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกคำสั่งพิพาทด้วยวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศจากการเป็นกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเมื่อพิจารณามาตรา ๑๐๒ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ให้อำนาจผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถอนชื่อสมาคมที่ดำเนินกิจการขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐได้ ดังนั้น หากปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินกิจการขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายทะเบียนย่อมมีอำนาจถอนชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จากทะเบียนได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งที่เป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงแสดงให้เห็นว่า การใช้ดุลพินิจออกคำสั่งพิพาทของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เกินขอบเขตแห่งความจำเป็นเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความมั่นคงของรัฐ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ สั่งทำหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน

/เปลี่ยนแปลง...

เปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ AITh ๒๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๘๕ วรรคสองประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสี่และวรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาตามความเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตามหนังสือสำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเสนอความเห็น ว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถูกพนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาหลายคดีอาจขัดกับการบริหารกิจการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมที่ดี เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และเป็นแนวทางที่เป็นตัวอย่างให้กับบุคคลและเยาวชนต่อไป เป็นพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อคุณสมบัติการดำรงตำแหน่ง กรรมการสมาคมที่อาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งยกอุทธรณ์ ท้ายหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ เห็นว่า กฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเจตนารมณ์แตกต่างกันไป เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องใช้อำนาจเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ตามกฎหมายที่ให้อำนาจเท่านั้น ไม่อาจยกเหตุผลอื่นมาเป็นเหตุในการใช้อำนาจ ซึ่งการที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕ ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมนั้น ต้องเป็นกรณีที่เห็นว่าฐานะหรือความประพฤติไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคม และเพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่เป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจอ้างเหตุผลว่าการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต้องเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และเป็นแนวทางที่เป็นตัวอย่างให้กับบุคคลและเยาวชนมาเป็นเหตุในการออกคำสั่งได้ ส่วนกรณี เหตุผลในการออกคำสั่งยกอุทธรณ์เนื่องจากผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินคดีอาญาหลายคดีนั้น เป็นเหตุผลเดียวกับการออกคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้วินิจฉัยข้างต้นแล้วว่า เป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ส่วนข้ออ้าง และข้อโต้แย้งของคู่กรณีประการอื่นจึงไม่ต้องวินิจฉัย เพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป

สำหรับคำขอที่ขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญ แสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ นั้น คดีนี้เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดคำสั่ง

/ตามมาตรา ๗๒...

ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) คือ สั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งหรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน ศาลจึงไม่อาจมีคำสั่งตามคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้

พิพากษาเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ สั่งทำหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก และมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา ตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง (๙) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ฉบับลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ รายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้เป็นไปตามกฎหมายต่อไป

นางจตุภรณ์ แก้วคุ้มภัย พัฒนสิทธิธรรม
ตุลาการศาลปกครองกลาง

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายมนูญ พิบูลรัตน์กุล
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง

นายวันชัย ศรีทา
ตุลาการศาลปกครองกลาง

ตุลาการผู้แถลงคดี : นางสาวปัทมฉญา วชิรเมธารัตน์

